

דליתיה', ובין שתי מנחות שנתערבו שאין ניכר שם ריבוי הסולת, אלא שמפני דין ביטול אתה בא לומר שייחשב כ'ריבה סלתה' – בזה אומרים שהיות ונתבטל הרי הוא כמאן דליתיה.

לדברי רש"י, לכאורה הדין הוא גם כן בריבה סולת חולין, שלא יפסול. ואולם מבואר בתוספתא ריבה סלתה – פסול. ואפשר שדוקא כאן היות והשירים עומדים למצוותם, לכן אינם נטפלים לאחריהם, אבל חולין ראוי להיות מנחה ונטפל ומתוסף למנחה והרי יש כאן ריבוי (עפ"י חזו"א כט, ז). עוד בבאור דברי רש"י שהמיעוט כמאן דליתא – ע' בקה"י חולין סוסי" לב.

'תיבלה בקצח, בשומשמיין ובכל מיני תבלין – כשרה, מצה היא אלא שנקראת מצה מתובלת'. רש"י ותוס' מפרשים בעיסת פסח. [ואין נחשבת 'מצה עשירה' אלא אם נילושה ביין שמן ודבש, שאינה 'לחם עוני', אבל לא בשאר תבלינים. אור זרוע הלכות פסחים רלח]. והרמב"ם (מעשה הקרבנות יב, יז) מפרש בעיסת מנחה, שגם היא באה מצה ולא חמץ. והשיג הראב"ד, שאי אפשר שמדובר כשתיבלה בעודה עיסה, כי אז הרי היא מחמצת [והכס"מ כתב שאין זה מוכרח, שאע"פ שמגבלה בתבלין אפשר לשמרה מחימוץ], אלא במנחה לאחר אפיתה מדובר, שמותר לאכול שיריה בתבלין ואין חוששים לביטול טעם מצה.

וע"ע בענין זה ובישוב קושית התוס' מהעושה עיסה מן החטים ומן האורז – שער המלך חמץ ומצה א, ו (דף לו), ה; חדושי רבי חיים הלוי חמץ ו, ה; חזו"א כט, ח; קהלות יעקב פסחים, לג; אבי עזרי כלאים (תליתאה) י, ו. (וע"ע במובא בנבחים עח).

דף כד

'כי תנן כלי מצרף מה שבתוכו לקדש, הני מילי היכא דנגעי בהדדי' – ומכל מקום, אעפ"י שנוגעים זה בזה צריך ל'צירוף-כלי, לפי שאינם גוף אחד ממש, הלכך אם נגעה טומאה בזה אין נחשב כאילו נגעה בכולו, ולא נטמא הדבר השני אם אינו ראוי לקבל טומאה מן הראשון ואם אין הכלי מצרפם להיות כדבר אחד (יד דוד, עפ"י תוס' חולין קיה: ד"ה אין יד. וכו"ה ב'יחוס'י תנאים ואמוראים, מובא בכנסת הראשונים כאן).

'הושיט אחד לביניהן מהו? אמר להם: צריך לכלי – כלי מצרפו, אין צריך לכלי – אין כלי מצרפו'. רש"י מפרש שנגעה טומאה באותו דבר שביניהם. והראב"ד (אבות הטומאות יב, ח) מפרש להפך, שאם נגעה טומאה באחד מן החיצונים – זה שביניהם לא נטמא לפי שאינו צריך לכלי, אבל שני חצאי העשרון – טמאים. [ולפי פירושו יתכן שאם נגעה טומאה באמצעי, נטמאו החיצונים מדרבנן. ובזה מתיישבת קושית התוס' מסוגית חגיגה. עפ"י יד דוד. וע"ע בקרן אורה].

והרמב"ם (שם) פרש שאם נגעה טומאה באחד מן החיצונים, זה שביניהם מפסיק, ולא נטמא אפילו חצי העשרון השני הצריך לכלי, שאין כלי מצרף אלא אם לא היה דבר אחר החוצץ ביניהם. [לשיטה זו יש לעיין לפי מה שהוכיחו בגמרא ממשנתנו שצירוף דאורייתא, שלכך בשתי מנחות המעורבות יכול לקמוץ מכל אחת אע"פ שהחלק המעורב אינו נוגע בשאר המנחה – ולשיטת הרמב"ם צריך עיון מדוע המנחה השניה לא תחצוץ בין חלקי המנחה ותמנע צירופם ע"י כלי. ומכאן כתב להוכיח בשו"ת אבני נזר (יו"ד רסו) שאעפ"י שמין במינו אינו חוצץ – נגיעה אין כאן. ואם כן מובן הדבר, שכיון שהמנחה השניה היא מאותו מין אין כאן חציצה. ובכל זאת הוכיחו שצירוף כלי דאורייתא, כי אם אינו דאורייתא אין מועיל תערובת ביניהם אף מאותו מין, שהרי אין כאן נגיעה.

ובשו"ת שבת הלוי (ח"ד סא,ו) כתב לדחות שזה שהסולת של המנחה השניה אינו חוצץ, לא משום 'מין במינו' גרידא, אלא היות וצירוף כלי דאורייתא, הרי נמשך כל סולת אחר מנחתו ונחשב שיש כאן עשרון מחובר, אבל אם צירוף לאו דאורייתא והדבר המפסיק אינו נמשך אחר מנחתו, אין כאן 'מחובר'.
לא הבנת, לו יהא הטעם שאינו חוצץ משום שנגרר אחר מנחתו, מכל מקום נשמע מכאן שאין נחשב חיבור כשיש דבר המפריד, הגם שהוא מאותו המין].

וזהו ממונו – מן המחובר, שלא יביא עשרון בשני כלים ויקמוץ' – לפי שהכתוב מדבר על המנחה, וזאת תורת המנחה... מהו זה שנקט לשון זכר – והרים ממנו בקמצו – מזה דרשו 'ממונו' על העשרון, שצריך שיהא מחובר, יחידה אחת (עפ"י משך חכמה פר' צו ו,ז. ע"ש).

'בעי רבא, עשרון שחלקו ונטמא אחד מהן והניחו בביסא, וחזר טבול יום ונגע באותו טמא, מהו, מי אמרינן שבע לו טומאה או לא'. יש להוכיח מכאן שצירוף כלי, גם אם הוא מדאורייתא ולקולא (כמו שנראה דעת רבא לעיל), אין ענינו שהחלקים נידונים כדבר אחד, שהנוגע באחד כאילו נגע בכלם – שאם כן היה הדבר, אין כאן ענין לשביעת טומאה, שהרי כאילו נגע עתה הטבול-יום גם בחלק הטהור, ומדוע לא יטמא. אלא גדר הדין הוא שחלות דין שחל על האחד, חל גם על השני שבתוך הכלי. ולכך יש להסתפק אם חלה טומאה על זה שכבר טמא, שאם אינה חלה עליו, שוב ממילא לא שייך שתחול על החלק האחר, כי דינו נמשך מחלות דין שעל הראשון. [ולכך לא נסתפקו באוכלין מחוברים, כי אז ודאי אם נגעה טומאה בחלק שכבר טמא – כאילו נגע בכל, ואין שייך 'שבע ליה טומאה'. וע' בזה בקר"א ובשפ"א].
אך אמנם מועיל צירוף כלי להחשיבם מחוברים לענין קמיצה, הגם שאין שם חלות-דין קודמת – נראה ששם הדין נובע מעצם העובדה שנחשבים כמחברים לענין דין טומאה, לכך די בזה לדין 'קמיצה מן המחובר'. אלא שיש להעיר על כך מפסקי הרמב"ם שכתב שצירוף-כלי לענין טומאה אינו אלא מדרבנן, ואעפ"כ הביא את ספק הגמרא לענין קמיצה. ובאר (ע' שלמי שמעון) שלגבי קומץ אין צריך גוש אחד דוקא כמו לענין טומאה, ולכן יש מקום לומר שמועיל צירוף לענין זה מדאורייתא. – הא מיהת מבואר שגם אם לענין טומאה אין צירוף כלי מועיל, מועיל הוא לענין קומץ.
ואפשר שלענין קמיצה הנידון שונה, שאינו מצד אותה הלכה של 'צירוף כלי' רק הספק שמא לא נתמעט אלא בשני כלים, אבל בכלי אחד אעפ"י שאינם מחוברים – קומץ מזה על זה. (כסברא הוה כתבו בקרן אורה ויובח תודה ובחזו"א לא,ו. וכע"ז בקהלות יעקב מנחות יז).

ולפי זה לכאורה הדין נותן שאם נגעה טומאה בפחות מכביצה [לדעת הראשונים שלא נטמא כלל, ואף בקודש, עכ"פ מדאורייתא] – לא יטמאו החלקים האחרים הנתונים בכלי. ויש לדחות, שאפשר שדין צירוף כלי מועיל גם להחשיב החלק הקטן כאילו היה בו שיעור כביצה (וע' רמב"ן שבועות יא: ובשטמ"ק כריתות כא: מהרא"ש).

(ע"ב) 'אמר רבא: עשרון שחלקו ואבד אחד מהן והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון והרי שלשתן מונחין בביסא – נטמא אבוד, אבוד וראשון מצטרפין, מופרש אין מצטרף...' – ומדובר כשהחלקים אינם מחוברים אלא מופרדים זה מזה (וכן כתב הרמב"ם הל' פסוה"מ יא,כו. וע' קרן אורה ויובח תודה וחזו"א לא,ה שפרשו כוונת הרמב"ם באופנים שונים. ובחזו"א צדד שט"ס נפלה שם, וצריך לומר 'ונוגעים זה בזה'. וע' שפת אמת), כי אם הם מחוברים, הלא לעיל נסתפק רבי ירמיה שאפילו חיבור מים חוץ לכלי מחברם לדבר אחד, וכן העלו צד זה ב'אם תמצוי לומר', וכן פסק הרמב"ם (אבות הטומאות יב,ט), וודאי ייטמאו שלשתם בנגיעת טומאה באחד מהם.

רב אשי אמר: קומץ בדעתא דכהן תליא מילתא'. לפי זה אפשר שאם הכהן אכן יסיים בדעתו שהקומץ